

YADIMDASIZ

Ali ÇELİK

Rafik Arslanoğlu Bayramov 36 yaşında, evli ve üç çocuk babası. Ortaokul mezunu. Azerbaycan'ın Gedebe Rayonu'nda oturuyor ve çiftçilikle uğraşiyor.

Rafik Arslanoğlu Azerbaycan'ın tanınmış şairlerinden biri değil. Yaşadığı bir tek şiiri bile yok. Belki de bunu hiç düşünmemiş bile. Şiir söylemeğe daha ortaokul sıralarında başlamış. Samet Vurgun, Bahtiyar Vahapzade, Vagif Samedoğlu, Reşit Poladoğlu, Hüseyin Arif, Nizami ve Fuzuli en çok sevdiği ve okuduğu şairler.

Onunla ve kendilerini hiçbir zaman unutamayacağım diğer Azeri soydaşlarımızla Odesa'daki Filotova Göz Kliniği'nde tanıştık. Ameliyat öncesi tetkiklerinden fırsat buldukça bol bol sohbet ettik. Hepsi Türkiye'ye âşık. Hepsi Türkiye'ye sonsuz bir güven besliyor ve hepsinin gözünde Türkiye Türk Dünyası'nın ağabeyi.

Ameliyattan hemen sonraki dönemin ne denli zor bir dönem olduğunu bunu yaşayanlar çok iyi bilirler: Narkozun etkisinin yavaş yavaş kay-

bolduğu, yerini acıya, ızdıraba bıraktığı, uyku ile uyanıklık arasında geçen çok sıkıntılı bir devredir. İşte ben Rafik'in şiirlerini ilk kez bu sıkıntılı saatlerde dinledim. Ağrı kesici iğnelerin hapların dindiremediği ızdırabımı bu Azeri halk şiirleri hafifletti. Ne yazık ki, zamanın kısalığı ve takatsızlıktan onun sadece birkaç şiirini yazıya geçirebildim.

Hem gönlü, hem de gözü yaralı Rafik birçok şiirinde, başına gelenlerden, derdine derman bulunamayışından sorumlu tuttuğu zalim, ganlı felekten şikâyetçi :

«Tahttan soldın Süleyman'ı
Özün gana gana felek,
Ağlar goydun çok ananı
Özün gana gana felek.

Hanı Kerem hanı Esli
Sen susturdun nece dili
Yad eyleyip doğma eli
Saldın zimistana felek. (1)

Geç açanı tez soldurdun
Analara saç yoldurdun
Hani Vagif, hani Vurgun (2)
Saldın tezce tora felek

Neçe galbe urdun yara
Çoh cevanı saldın tora (3)
Mecnun hesret galıp yara
Getti yan yana felek.

Rafik Arslan deyir inan
Mene ne yay ne de boran
Könül gıran evler yıhan
Oldun evvel ahir felek

Odesa'da hastanede yatarken ana-
sına da, buram buram hasret kokan,
sevgi dolu şu şiiri gönderiyor :

«Başına men dönüm mehriban ana
Dözmeyir üreğim yazıram sana
Aramız uzahtır öpirem seni
Yadigâr sahla sen kiççik körpeni

Ne gader uzahta olsam da inan
Sen benim ebedi hayalümdasan
Yuhudan erkeni uyanan zaman
Gözümün önünde durursan ana

Rafik'e geriplik tesir eyleyir
Sırrını dostuna yada söyleyir
Odesa elinde üreğim deyir
Ağ pürçek saçını öpeydin ana.

Onun tesbit ettiğimiz iki şiiri da-
ha var :

BİLGİNEN

«Mehribanım din imanım gardaşım
Ayrılığa dözenmirem bilginen
Senin gelişine gurbandır canım
Gedişine dözenmirem bilginen

Göz tikilir sen geldiğin yollara
Bu sığın galbimi her dem bir ara
Sen gelseydin guvve geller gollara
Gedişine dözenmirem bilginen

Rafikem deyirem gel mene inan
O gurbet diyarda can sana gurban
Geyretli ol vetenine arhalan
Bir ananı bir veteni bilginen.»

GADAN ALİM

Dağlar çoh serindi gelmek istesen
Payızda gışda da gel gadan alim (5)

Serin sularını içmek istesen
Yazda da yayda da gel gadan alim.

Çıhasan gezmeğe serin bulağa
Bir ala gözlüyle gabah gabağa (6)
Gedeği doldurup başla sağlığa
Gaymah dodahlara bah gadan alim.

Hökmen gonağı ol miskin elinin
Yahşi sohbeti var Şair Veli'nin
Hörmetin görende her şirin dilin
Hem saza söhbete gel gadan alim.

Gayıdıp gelende dayan şamlıhta
Biraz söhbet eşit bu dağlar hahta
Rafik'in söhbeti yaşıl budahta
Seni meyhoş eder gel gadan alim.»

Uçak Karadeniz üzerinde yükse-
lirken, Odesa'nın iç açıcı geniş cad-
deleri, parkları, bahçeleri, muhteşem
Operası, üzerinde portre ressamları-
nın çalıştığı "Merdivenler"i, iç karar-
tan boş, köhne dükkânları, her şey,
ama her şey geride kaldı. Yalnız Ra-
fik'in, Adil'in ve diğer Azeri dostları-
mın sesleri kulaklarımda çınladı dur-
du.

Yetmiş yıllık kapalı bir rejim çok
şeyler götürmüş, ama geride kalanlar
da az değil : Bozulmamış bir kültür,
değişmemiş bir dil, dikkatle korunan
bir töre ve Rafik gibi binlercesini ye-
tiştiren "toyda —dügünde, uşşah— bü-
yük "herkesin katıldığı şiir söyleme
geleneği.

Batum, 20 Ağustos 1991

1 — Zimistan : Karanlık, karlı, buzlu
yer

2 — Vagif, Vurgun : Azeri şairleri

3 — Tor : Ağ

4 — Yay : Bahar

5 — Payız : Güz

6 — Gabah gabağa : Yüz yüze, karşı
karşıya